Brian W. Aldiss
Návštěva améby
(ikarie 1997/09)

1.

Nikdy ses nedozvěděl, jaký začátek měl onen sled událostí, který tě zavedl na Yinnisfar a do světa stínů.

Nikdy ses nedozvěděl Křiklounovo jméno. Pro tebe to byl prostě člověk, který vykřikl a když jsi k němu dorazil, zemřel, avšak tento Křikloun měl dlouhou a nepříliš čistou minulost. Pracoval daleko od toho, co většina lidí pokládala za civilizaci, na samé hranici galaxie, takže při svých častých přeletech z jedné planety na druhou jen zřídkakdy viděl hvězdy po obou stranách kabiny. Obvykle se na jedné straně nacházela celá jasně a ostře zářící galaxie a na druhé stěna prázdnoty, která se táhla od jedné věčnosti ke druhé. Vzdálené ostrůvky světla jen zdůrazňovaly nekonečnost vesmírné propasti.

Křikloun se většinou díval na hvězdy. Ne však na této cestě. Křikloun byl povoláním obchodník s infocívkami; jeho malá loď byla napěchovaná přihrádkami plnými mikrocívek. Měl v zásobě cívky všeho druhu; nové i antikvami, filosofické, sociologické i matematické; kdybys je systematicky prošel, mohl bys kousek po kousku poskládat téměř kompletní obraz dějin galaxie. Největší peníze však Křikloun nevydělával na těchto naučných cívkách; ty mu vynesly tak na palivo, ale ne na pití. Cívky, které mu přinášely skutečný zisk, pojednávaly o věci starší než historie a o vzorcích základnějších, než jaké se nacházejí v jakémkoliv matematickém slovníku; jejich tématem byl chtíč. Křiklounův hlavní sortiment tvořily erotické cívky s vyobrazením vynalézavých rozkoší; a protože takové zboží bylo protizákonné, žil Křikloun v neustálém strachu před celníky stovky světů.

Momentálně byl na sebe pyšný. Právě elegantně převezl jedny malicherné strážce mravnosti a přímo před jejich očima prodal zhruba polovinu nákladu. Dobře zásobený pitím mířil vstříc novým oblastem pro svůj obchod.

Tvůj celý život měla ovlivnit skutečnost, že toho na oslavu vypil příliš mnoho. Pod nohama se mu povalovala prázdná láhev od merritu. V malé kabině lodi bylo dusno a on usnul rozvalený na desce řízení. Hlavou ve spánku stiskl dva nebo tři vypínače...

Křikloun se omámeně probral s pocitem, že něco je v nepořádku. Hlava se mu pročistila, jakmile úzkostlivě pohlédl na obrazovky, na nichž měl nastaven výhled kupředu. V zorném poli nebyly žádné hvězdy. Zakňučel strachem. Spěšně přepnul na zadní výhled: galaxie ležela

daleko za ním jako volské oko na talíři. Křikloun polkl a zkontroloval zásoby paliva: málo, ale na návrat to stačí. Se vzduchem to bylo horší. Jak spěchal s posledním odletem, nedoplnil kyslíkové nádrže. S tou troškou, která zbývala, se zpátky do galaxie živý nedostane.

S pocitem prázdna kolem žaludku Křikloun opět přepnul na přední snímače, aby prozkoumal objekt, který předtím nevšímavě přešel. Kromě vzdálených přízraků jiných galaxií to byl jediný objekt, který narušoval jednotvárnou všudypřítomnost prázdnoty - a jevil se jako kotouč. Prozkoumal jej pomocí přístrojů. Beze vší pochyby to bylo malé slunce.

To Křiklouna zmátlo. Jeho astronomické vzdělání bylo zanedbatelné, nicméně věděl, že přírodní zákony nepřipouštějí přítomnost ničeho v prostoru mezi galaxiemi; dlouhý kornout věčné noci odděluje jednu galaxii od druhé stejně bezpečně, jako jsou živí odříznuti od mrtvých. Mohl jen předpokládat, že to slunce před ním je toulavá hvězda; bylo známo, že se takové vyskytují, třebaže se vzhledem ke gravitačnímu působení své domovské galaxie přirozeně nevzdalovaly takhle daleko od jejího obřího disku. Křikloun problém dál neřešil a pustil jej z hlavy. Jediné, co ho nyní nade vše zajímalo, bylo, zda to slunce - ať už se vzalo odkudkoliv - nemá jednu či více planet s kyslíkovou atmosférou.

Když třesoucíma se rukama zapínal přístroje, modlil se, aby mělo.

Mělo. To slunce bylo bílý trpaslík s planetou téměř tak velkou, jako bylo samo. Rychlý rozbor stratosféry, zatímco Křikloun naváděl loď na brzdnou dráhu, prokázal dusík a kyslík v dýchatelném poměru. Žehnaje svému štěstí, obchodník zamířil k povrchu a přistál. Objalo ho údolí lemované pahorky a lesy.

V dobré náladě vyšel z přechodové komory, zatímco běžel kompresorový odlučovací systém; ten mu během půl hodiny naplní nádrže čistým kyslíkem, získaným z ovzduší planety.

Venku bylo horko. Okolí na Křiklouna okamžitě zapůsobilo dojmem novosti. Všechno bylo tak čerstvé a lesklé, až ho z toho bolely oči. Uklidňovalo ho, že nepostřehl žádné známky přítomnosti živočichů. Stromy patřily k druhům, které neznal, nicméně Křiklounovi většinou připadal jeden strom jako druhý. Panovalo tu takové ticho, až se ho z toho zmocňovala závrať.

Jenom několik yardů od něj se nacházel břeh jezera. Vykročil k němu a zároveň si nejasně uvědomil divný pocit při dýchání. Pomyslel si, že vzduch pro něj může být příliš vydatný, a začal dýchat pomaleji.

Na hladinu jezera se v dálce něco vynořilo. Vypadalo to jako lidská hlava, ale jistý si tím Křikloun být nemohl; podrobnosti zastíral opar nad hladinou. Zdálo se ovšem nepravděpodobné, že by tam mohl plavat člověk.

Pálení v plicích nabývalo na určitosti. Také po údech se mu začala šířit bolest, téměř jako by si je byl o vzduch odřel. Před jeho zrakem se

kolem obrysů všech věcí objevila třepetavá duha. Přístroje ho ujišťovaly, že všechno je v pořádku; to ujištění náhle neznamenalo nic, protože ho zachvátila bolest.

Křikloun se v panice obrátil zpět k lodi. Rozkašlal se a upadl, protože se mu točila hlava. Teď viděl, že v zamlženém jezeře skutečně je člověk. Vykřikl jedinkrát o pomoc.

Podíval ses tím směrem a okamžitě jsi začal plavat k němu.

Avšak Křikloun umíral. Ten výkřik způsobil, že mu z úst vychrstla krev a rozstříkla se mu o ruku. Zalykal se jí a snažil se zase vstát. Vylezl jsi nahý z jezera a zamířil jsi k němu.

Viděl tě, těžce otočil hlavu a jednou rukou mávl směrem k předpokládanému bezpečí lodi. Právě když jsi k němu přistoupil, zemřel.

Chvíli jsi klečel vedle něj a přemýšlel jsi. Pak ses odvrátil a poprvé sis všiml kosmické lodě. Vykročil jsi k ní s očima plnýma údivu.

Slunce vyšlo a zapadlo pětadvacetkrát, než jsi ovládl všechno, co Křiklounova loď obsahovala. Dotýkal ses všeho jemně, téměř uctivě. Jednotlivé mikrocívky pro tebe znamenaly zprvu málo, ale byl jsi schopen postřehnout vzájemné odkazy v nich a postupně jsi skládal útržky jejich tajemství, až sis utvořil celistvý obraz. Než jsi skončil, byl Křiklounův projekční přístroj notně opotřebený. Pak jsi prozkoumal loď samu a nasával jsi její smysl jako žíznivec. Usrkl jsi Křiklounovy ohnivé vody. Přečetl sis jeho lodní deník. Vyzkoušel sis jeho šaty. Prohlédl ses v zrcadle.

Tok tvých myšlenek musel být velmi zvláštní v těch pětadvaceti dnech, kdy ses stal sám sebou; jako když se poprvé otevřou vrata zdymadla.

Všechno, cos tehdy získal, byly neuspořádané vědomosti; to, jak sis je dal dohromady, bylo geniální, ale přesto to stále byly jen vědomosti, složené z vědomostí mnoha lidí, výsledky bádání a zkušeností. Teprve když jsi je složil v celek, vyvodil jsi z nich vlastní závěr. Ten závěr, který se týkal všech myriád životů v galaxii, byl tak děsivý, tak ohromující, že ses jej pokoušel zapudit.

Nedokázal jsi to; nedalo se mu uniknout. Rozhodujícím faktem byla Křiklounova smrt; věděl jsi, proč zemřel. Musel jsi tedy uposlechnout svého prvního morálního imperativu a jednat.

Chvíli ses ještě rozhlížel po svém zářivém světě. Vrátíš se sem, až vykonáš svou povinnost. Vlezl jsi do Křiklounovy lodě, naťukal jsi na palubním počítači kurs a zamířil jsi ke galaxii.

2.

Beze zbraně jsi vstoupil do válčícího města. Tvoje loď spočívala na několik mil vzdáleném kopci. Kráčel jsi jakoby kulisami snu, nesl sis

vlastní zásoby a ptal ses na vůdce povstalecké armády. Kladli ti do cesty nesčetné překážky, ale nakonec jsi stanul před ním, protože ti nikdo nedokázal odporovat.

Vůdce povstalců byl tvrdý chlapík, kterému chybělo jedno oko, a když jsi vstoupil, měl spoustu práce. Svým jediným okem na tebe pohlédl s hlubokým podezřením; stráže stojící za ním pozdvihly fúzery.

"Dávám vám tři minuty," řekl Jednooký.

"Nechci váš čas," odpověděl jsi klidně, "mám dost svého vlastního. A také mám větší plán, než je kterýkoliv z vašich. Chcete, abych vám ukázal, jak dobýt oblast Yinnisfaru?"

Nyní na tebe Jednooký pohlédl pozorněji. Spatřil - jak by se to dalo říci? - spatřil, že nejsi jako jiní lidé, že jsi zřetelnější než oni. Avšak oblast Yinnisfaru leží mnoho dlouhých světelných roků odsud, nedobytná v srdci galaxie; dvakrát deset miliónů let vládla dvakrát deseti miliónům planet.

"Vy jste blázen!" ozval se Jednooký. "Vypadněte! Naším cílem je dobýt toto město - ne galaxii."

Ani ses nepohnul. Proč tehdy stráže nezasáhly? Proč tě Jednooký nenechal zastřelit dřív, než jsi začal se svým úkolem?

"Občanská válka, kterou zde vedete, je na nic," prohlásil jsi. "O co bojujete? O město. O sousední ulici! O elektrárnu! To je kořist dobrá tak pro hyeny. Já vám nabízím bohatství Yinnisfaru a vy tady fňukáte po radnici!"

Jednooký vstal a vycenil zuby. Neučesané vlasy na zátylku se mu naježily jako štětiny. Kožnaté tváře mu zrudly. Vytrhl z pouzdra svůj fúzer a namířil ti jej do obličeje. Neudělal jsi nic; nepotřeboval jsi nic dělat. Jednooký se zase zmateně posadil. S tak nezvratitelnou lhostejností vůči hrozbám se dosud nesetkal. Udělala na něj dojem.

"Owlenj je jenom ubohá planeta, úpící pod útlakem, jehož nespravedlnosti by vydaly na dlouhý seznam," zamumlal. "Ale je to můj svět, takže za něj a za lidi na něm musím bojovat, abych ochránil jejich práva a svobody. Připouštím, že člověk s mými taktickými schopnostmi by si zasloužil velet něčemu významnějšímu; možná až tohle město srazíme na kolena..."

Byl jsi trpělivý, protože čas hrál pro tebe. A protože jsi byl trpělivý, naslouchal jsi Jednookému. Jeho proslov byl zároveň vzletný i přízemní; mluvil široce o triumfu lidských práv a přitom si co chvíli postěžoval na nedostatek vycvičených vojáků. Chtěl vybudovat nebe na zemi, ale scházela mu k tomu jedna četa navíc.

Byl to člověk, který vzbuzoval u svých druhů úctu - a pokud ne úctu, pak strach. Jeho zásady však byly staromódní; pocházely z doby před tisíci miliónů let, z časů ještě před prvními vesmírnými cestami. Obnosily se, až byly tenčí než papír, jak je stále znovu a znovu omílali nesčetní generálíčkové: potřeba užití síly, náprava nespravedlnosti, víra ve

vítězství práva. Naslouchal jsi se střízlivou útrpností, protože sis uvědomoval, že se dávné majestátní propletence někdejší Nekonečné války scvrkly v toto hnízdo problémů na Owlenji.

Když Jednooký přestal řečnit, vysvětlil jsi mu svůj plán na dobytí Yinnisfaru. Řekl jsi mu, že když žije na Owlenji na chladném okraji galaxie, nemůže mít ani ponětí o bohatství centrálních světů; že všechny pohádky, které děti na Owlenji vyslechly ve svých skrovných postýlkách, ani z desetiny nevystihují majetek yinnisfarské vrchnosti; že každý tamní člověk má svůj osud a štěstí natrvalo zaručeny; že každý plod zahřívaný slunci uprostřed galaxie obsahuje tolik šťávy jako padesát ubohých mangových plodů z Owlenje.

"Nu ovšem, my jsme tu odjakživa v nerovnoprávném postavení," zavrčel Jednooký. "Jenže co kdo zmůže proti moci Centrální oblasti?"

A tak jsi mu vážně sdělil, že existuje jeden ohled, ve kterém mají nad Yinnisfarem navrch: ani v jediném hvězdném systému Yinnisfar nemá generála, který by se mohl pyšnit takovou prozíravostí a neohrožeností, jakou proslul Jednooký; lidé v Yinnisfaru ztratili svou dávnou výbojnou opovážlivost a klesli na úroveň pouhých od života odtržených snílků.

"To je všechno pravda," ozval se Jednooký váhavě, "i když jsem se nikdy nezatěžoval tím, abych o tom hlouběji přemýšlel. Je to dekadentní banda!"

"Dekadentní! To je to správné slovo!" vyhrkl jsi. "Jsou dekadentní až k nevíře. Visí jako obrovská přezrálá švestka na stromě a čekají, až spadnou a rozplácnou se-" doprovodil jsi svá slova dramatickým gestem, "o železnou pěst vašeho útoku!"

"Opravdu si to myslíte?"

"Vím to! Poslouchejte. Jak dlouho panoval v galaxii mír -samozřejmě až na vaši drobnou názorovou potyčku? Čtyři milióny roků, je to tak? Není zde tak klidno, že můžete slyšet dopadnout špendlík na druhém konci galaxie? Tak klidno, že se i mezihvězdný obchod takřka vytratil? Říkám vám, příteli, mocné národy mezi hvězdami se nechaly ukolébat ke spánku. Jejich válečníci a technici neprošli již celé generace opravdovou zkouškou. Jejich věda reziví v bahně sebeuspokojení!"

To už byl Jednooký opět na nohou. To už byl tvůj; první z řady tvých vítězství. Nadšeně řval.

"U Thraldemenera, je to tak, jak říkáte!" vykřikl. "Nebudou vědět, jak mají bojovat. Jsou zdegenerovaní! Pojďte, nesmíme ztrácet čas. Zítra začneme s osvobozením yinnisfarského lidu, příteli. Proč jsem na to jen nepřišel sám?"

"Počkejte," řekl jsi. Dotkl ses jeho rozedraného rukávu, když obcházel stůl; pocítil, jak jím proběhlo něco z tvé vitality a poslušně zůstal stát. "Jestli má Owlenj něco dobývat, musí být sjednocená. Vaše síly se

samy nemohou měřit s mocí Oblasti, i když odumírá. Občanská válka musí skončit."

Nato se Jednooký zamračil a zatvářil se nejistě. Občanská válka byla věc jeho srdci drahá; nade vše toužil obrátit toto malé město v popel. Chamtivost zvítězila, ale přesto ještě váhal.

"Občanská válka se nedá zastavit jen tak," namítal. "Už se vleče pět let, ta záležitost má pro lidi nesmírný význam - umírají ve jménu svobody a spravedlnosti samotné."

"Nepochybně," souhlasil jsi. "Ale stejně dobře snesou dohodu se silami nespravedlnosti výměnou za příležitost pravidelně se najíst a pohodlně se vyspat. Jsem si jistý, že nejsou právě nadšení, když jim rytmus myšlenek udává palba."

"Řekněme, že je tomu tak," připustil Jednooký. "Jakým jiným způsobem ovšem dosáhneme míru než naprostým rozdrcením nepřítele?"

"Vy a já navštívíme nepřátelského velitele," řekl jsi.

A třebaže protestoval a klel, nakonec jste to udělali.

Z povstaleckého úkrytu jste se vynořili v hlavní lodi poničené katedrály. Opatrně našlapujíce mezi troskami jste vyšli z toho, co zbývalo ze západního portálu, a dorazili jste k improvizovaným úkrytům z olověných desek a pytlů s pískem, které vyznačovaly současnou přední linii Jednookého. Zde se Jednooký opět začal přít; tu jsi ho umlčel. Ještě s jedním člověkem, který vás měl doprovázet a nést bílou vlajku příměří, jste si ty i Jednooký navlékli ochranné protiradiační obleky a vylezli jste na ulici.

Kdysi to bývala pěkná hlavní třída. Nyní vysoké exoquagy trčely ve stromořadí jako roztříštěné kosti a povrch mnohých budov bublal a syčel jako vlhké šuměnky. Na rozrytém dláždění leželo několik robotanků zaklíněných do sebe. Nic se nehýbalo. Jak jsi však kráčel po tom předměstském bitevním poli, musel sis být vědom skrytých očí nepřítele, které tě sledovaly skrze zaměřovače. Opět ti to jistě připadalo, jako když kráčíš groteskními kulisami snu.

Na konci ulice vás zastavil mechanický hlas a otázal se, co chcete. Když jeho ozvěny mezi ruinami utichly, Jednooký zahulákal své jméno a dožadoval se, že chce vidět nepřátelského generála.

Za dvě minuty se z oblohy snesl průhledný transportní disk, kterému se energie dodávala bezdrátově na dálku. Otevřely se dveře a mechanický hlas křikl: "Nastupte, prosím."

Jakmile jsi se svými dvěma průvodci nastoupil, disk se zvedl do výšky těsně nad střechami. Přeskočil dva bloky k severu a opět klesl dolů. Dveře se otevřely a vy jste vylezli ven.

3.

Octli jste se na nádvoří jatek. Nebyla tu nyní žádná zvířata, ačkoliv řada stop po zásahu fúzerem na stěně ve výši srdce dokazovala, že se to místo svému původnímu účelu příliš nevzdálilo.

Přijali vás dva kapitáni s bílou vlajkou. Zasalutovali Jednookému a vedli vás z nádvoří dolů po dlouhé rampě. Sestoupili jste do tunelů starodávného vzduchovodu, probíhajícího pod městem, kde jste si svlékli protiradiační obleky. Táhlo se odsud bludiště nově vybudovaných chodeb; jednou z nich vás vedli, až jste dorazili k bíle natřeným dveřím. Zachmuření kapitáni vás vybídli, abyste vešli.

Vešli jste.

"Nuže, vy zrádče, snad si nemyslíte, že odsud vyjdete živý," přivítal Jednookého nepřátelský generál. Uniformu měl obnošenou, ale upravenou a v očích mu plál oheň; pohyboval se jako od nepaměti všichni skuteční vojáci: toporně, jako by měl obratle navzájem pevně srostlé. A měl knírek, který se mu při pohledu na nepřítele triumfálně ježil.

Jednooký na okamžik zapomněl na všechno kromě dávného nepřátelství a vykročil, jako by chtěl svému protějšku knírek vyškubat.

"Podejte si ruce, vy dva," řekl jsi netrpělivě. "Honem se dohodněte. Čím dříve vyrazíme, tím lépe."

Toporný poprvé pohlédl na tebe; zdálo se, že okamžitě pochopil, ze má jednat spíše s tebou než s Jednookým. Byl to inteligentní muž. V mžiku ochladl; jeho hlas jako by vanul z ledovce.

"Nemám ponětí, kdo jste, chlape," prohlásil. "Ale jakmile budu mít sebemenší podezření, že jste drzý, nechám vás zastřelit jako psa. Na vašeho přítelíčka musíme být opatrnější - jeho hlava má viset na městské bráně. Vy jste naprosto postradatelný."

"Na to si vyhrazuji vlastní názor," opáčil jsi. "Nepřišli jsme sem, abychom si vyměňovali hrozby, ale abychom vám něco nabídli. Jestli jste připraven nás vyslechnout, tak nás vyslechněte."

Na stupnici emocí se za zuřivostí nachází stupeň, kdy už je zuřivost příliš velká, než aby ještě vřela, a za vztekem se nachází stupeň, kdy se vztek mísí se strachem. Když Toporný tohoto stavu dosáhl, ztuhl a nebyl schopen slova. Ty jsi začal mluvit o Yinnisfaru a nastínil jsi mu situaci stejně jako předtím Jednookému.

Toporný byl tvrdší oříšek než jeho protivník, mnohem vyzrálejší a sebejistější. Třebaže mu rty zkřivil lehký chtivý úsměv, když jsi popisoval bohatství Oblasti, neroztál. Když jsi skončil, promluvil: "Jste rodák z Owlenje, cizinče," otázal se.

"Ne," přiznal jsi.

"Ze kterého světa pocházíte, cizince?"

"Je to planeta mimo galaxii."

"Mezi galaxiemi nic není, jenom tma hustá jako uhelný prach. Jak se ten váš svět jmenuje, cizince?"

"Nemá jméno," odpověděl jsi.

Teď Toporný hněvivě luskl prsty. "Snažíte se moji důvěru získat divným způsobem, cizinče," prohlásil. "Jak tomu vašemu světu jeho obyvatelé říkají?"

"Nemá žádné obyvatele," vysvětloval jsi. "Já jsem první. Nemá jméno, protože jsem mu ještě žádné nedal."

"Tak mu dám jméno já," zavrčel Toporný. "Dám mu jméno Lež. Všechno to jsou lži! Každé slovo je lež! Jste špión z dalekého Yinnisfaru, provokatér, nájemný vrah! Stráže! Stráže! Odveďte toho troubu na dvůr a nadělejte z něj fašírku!"

Při tom křiku vypáčil z pouzdra fúzer a namířil jej na tebe. Jednooký vykopl, zasáhl Toporného zápěstí špičkou boty a zbraň odlétla do kouta místnosti.

"Poslouchejte, vy blázne!" zahřměl na Toporného. "Vy byste zabil člověka, který nám toho tolik nabízí? I kdyby to byl špión z Yinnisfaru - nebyl by snad právě proto ideálním průvodcem pro cestu tam? Nemusíme mu věřit. Můžeme ho celou dobu hlídat. Ale využijme tu výhodu, že ho máme v rukou!"

Ještě když Jednooký mluvil, strop se o tři stopy zdvihl, zející škvírou dovnitř naskákali ozbrojení muži a zatlačili tebe a povstaleckého vůdce do různých koutů. Ve vteřince jste byli zamotaní do kovových sítí opatřených háčky.

Toporný je zarazil vztyčenou rukou.

"Na tom, co říkáte, je zrnko pravdy," připustil váhavě. "Stráže, nechte nás o samotě. Promluvíme si o tom."

* * *

O dvě hodiny později, když ordonance přinesly víno pro tebe a pro oba velitele, bylo už po všech sporech a probíral se plán. Otázka tvého původu byla posléze pominuta; oba muži se shodli na tom, že ať už pocházíš odkudkoliv, oblast Yinnisfaru to rozhodně není. Nikdo z oné velké říše se o okraj galaxie nestaral už celá tisíciletí.

"Přišel jsem za vámi," řekl jsi jim, "protože tohle je jedna z mála planet v blízkosti mého světa, na které dosud přežívá nějaká forma vojenské organizace."

To jim lichotilo. Neuvědomili si, že na ně pohlížíš jako na pouhé pozůstatky přežilé víry. Jediná výhoda vojenské organizace nad jakoukoliv jinou z tvého hlediska spočívala v tom, že byla schopná zahájit akci bez zbytečných odkladů.

O další dvě hodiny později, kdy jedna z Toporného ordonancí přibyla s jídlem, Toporný právě vyřizoval poslední z četných hovorů s posádkami na Owlenji.

"Kolik máte meziplanetárních lodí, které můžeme okamžitě nasadit do akce?" zeptal se do mikrofonu. "...Ano, celkem. Aha: patnáct. Kolik z nich má nadsvětelný pohon?... Jenom pět... Jakého typu je těch pět?"

Odpovědi si zapisoval a přitom je opakoval nahlas kvůli tobě a Jednookému.

"Jedna nákladní... Jedna pro osobní přepravu, přestavěná na vojenskou... Jedna pro přepravu vojska... a dvě bojové. Dobrá. Teď mi nahlaste jejich tonáže."

Zapsal si tonáže, zamračil se, přikývl a s autoritativní ostrostí řekl vzdálenému důstojníkovi: "Výborně. Pokyny ohledně paliva a výstroje pro těch pět lodí dostanete zítra. A co se týče těch dalších deseti - do těch ať se okamžitě pustí vaši elektronici. Chci je mít vybavené nadsvětelným pohonem a připravené vypadnout do vesmíru do osmačtyřiceti hodin. Jasné? ... A nikdo z vašich mužů ať se až do dalšího rozkazu nevzdaluje ze základny. Jasné? ... Dobrá. Nějaké další dotazy? ... To ponechávám na vašem uvážení, kapitáne. Vražte mu za mne jednu do zubů," řekl Toporný s uspokojením a odpojil se.

Poprvé si všiml ordonance, která přinesla jídlo.

"Dodržuje se všeobecné zastavení palby?" zeptal se.

"Naprosto," odpověděl voják. "Lidé tančí v ulicích."

"My jim brzy teprve poskytneme důvod tancovat," poznamenal Toporný a zamnul si ruce. Obrátil se k Jednookému, který se probíral listy papíru.

"Jak jsme silní?"

"To záleží na tom, kolik těch konverzí na nadsvětelný pohon se opravdu podaří zvládnout."

"Při našem nedostatku lidí i materiálu řekněme tak padesát procent," rozvažoval Toporný.

"Dobrá..." Jednooký přejížděl svým jediným okem papír s číslicemi. "S mou flotilou dohromady to dělá nějakých sto deset lodí, z toho dvě třetiny bojových."

Zachmuřeně na sebe pohlédli. Třebaže byli duševně omezení, ten počet jim připadal nehorázně malý.

"To stačí," řekl jsi sebejistě.

Pustili se do problému zásob. Flotila mohla počítat s tím, že stráví v mezihvězdném prostoru dva týdny, než dosáhne hranic Oblasti; dalšího dva a půl týdne, než se dostane do jejího centra; a další tři dny, pokud měla doletět až na samotný ústřední svět Yinnisfar.

"A to nepočítám zdržení úhybnými manévry a bitvou samotnou," dodal Toporný.

"Pfff! Nebudeme uhýbat - projedeme jimi jako nůž máslem," prohlásil Jednooký. Tvoje sebedůvěra ho nakazila víc než Toporného.

"Třeba se vzdají dřív, než dorazíme na samotný Yinnisfar," řekl jsi. "Pak zamíříme k nejbližší planetě a vaši muži se mohou najíst k prasknutí."

"Musíme mít bezpečnostní rezervu," stál na svém Toporný. "Řekněme šest týdnů na cestu, he? A bude nás pět a půl tisíce..." Potřásl hlavou. "Se vzduchem vystačíme bez problémů. Potíže budou s kalorickým přísunem. Za tu dobu se chlapi sežerou navzájem; tolik jídla prostě není na celé Owlenji. Jediné řešení je hibernace. Všichni s hodností nižší než major, pokud nepatří k nejnutnější posádce lodi, pocestují zmrazení. Spojte mě s doktory, chci mluvit s jejich velitelem."

Ordonance odkvapila splnit rozkaz.

"Co tu máme dál?" otázal se Toporný. Teď se teprve začínal rozehřívat.

"Zbraně," odvětil Jednooký. "Za prvé, štěpný materiál. Tady moje síly příliš nepomohou. Naše zásoby jsou momentálně menší než obvykle."

"Tady je hlášení o našich zásobách za minulý týden," řekl Toporný a hodil na stůl počítačovou sestavu. "Obávám se, že jsou velice skrovné."

Podíval ses Jednookému přes rameno na seznam.

"To stačí," řekl jsi povzbudivě.

4.

Zpočátku to muselo vypadat, že plán uspěje. Když jsi seděl ve vlajkové lodi s oběma veliteli, opět se tě jistě zmocnil ten pocit, že se nacházíš v nepravděpodobném snu, jehož jevištní výpravu bys dokázal propíchnout prstem. Nebyl jsi nijak nervózní; neměl jsi žádné starosti. Nyní, když se vydali na cestu, měli jak Toporný, tak Jednooký, každý po svém, vepsáno do tváře napětí. Kapitán lodi a velitel flotily Upjatý musel snášet mnoho zastřeného sekýrování.

První dny míjely bez příhod. Vesmír visel za okénky jako ztuhlá vlajka, zářící hvězdy byly jen skvrnkami v dálce a jejich prastará krása neznamenala nic víc než navigační body. Ostatní lodi byly pouhým okem neviditelné; vlajková loď jako by cestovala osamoceně. Když jste vyráželi z Owlenje, měla invazní flotila sto sedmnáct lodí; koncem prvního týdne se jich pět muselo vzdát další cesty a zamířit zpátky, když jejich narychlo vestavěné nadsvětelné pohony vypověděly službu. Při maximálním tahu jim cesta do domovského přístavu potrvá půl roku; do té doby se jejich posádky zadusí, anebo ti, co přežijí, budou dýchat kyslík po zavražděných. Zbytek flotily se hnal dál, skladiště plná vojáků s omezenými životními funkcemi, úhledně naskládaných jako láhve.

Když přišly první výzvy, byli jste v mezihvězdném prostoru šestnáct dní a už jste minuli hvězdy, které byly všeobecně pokládány za předsunuté hlídky velké říše Yinnisfaru.

"Stanice, která si říká Camoens IIRST225, se nás ptá, jak to, že jsme proletěli kolem Koramandel Tangentu Deset a neidentifikovali jsme se," ohlásil komunikační důstojník.

"Nevšímejte si toho a nechte ji, ať se ptá," řekl jsi.

Přišly další výzvy, ale zůstaly bez odpovědi. Flotila zůstávala němá, o to víc však vyburcovala okolní vesmír. Komunikační operátoři začali zaznamenávat poplašné a varovné zprávy, jež si vyměňovaly planetární stanice.

"Galconder Sabre volá Rolf 158. Neidentifikované lodi vás minou v kursu 99GY4281 přibližně v 07.1430 galaktického času..."

"Acrostic I základně Cutaligni. Zaměřte flotilu, která právě vniká do domovského sektoru Paradise 014 a podávejte hlášení o jejích pohybech..."

"Astronomická základna Peik-pi-Koing pro Droxy Pylon. Neidentifikované lodi v počtu přibližně 130 právě křižují sledovanou oblast, kód Diamant Index Diamant nula devět...

"Všem stanicím na Ishrail Link 2. Okamžitě zahajte postup BAB devět jedna..."

Jednooký si pohrdavě odfrkl.

"Způsobili jsme mezi těmi mizernými planetkami pěkný poprask," poznamenal.

Jak však hodiny míjely, zneklidněl. Vesmír, který byl ještě před jednou hlídkou téměř tichý, nyní začal znít hlasy a zanedlouho se ozýval hotový babylon. Počáteční zvědavý tón, který vyjadřoval jen o málo víc než zdvořilý zájem, se zároveň s tím změnil přes rozčilený v poplašený.

"Možná bychom jim měli odpovědět," navrhl Jednooký. "Nemohli bychom jim podstrčit nějakou pohádku, aby byli zticha? Říci jim, že letíme vzdát poctu, nebo něco takového?"

"Zprávy v běžné řeči nás nemusí zajímat," ozval se Upjatý. "Ale teď přijímáme několik kódovaných; ty by nám měly dělat největší starosti."

"Nemohli bychom jim něco nabulíkovat, aby byli zticha?" opakoval Jednooký, obraceje se k tobě.

Ty jsi vyhlížel do tmy, téměř jako bys viděl skrze její závoj; téměř jako bys očekával, že za okny uvidíš záblesky zpráv jako komety.

"Pravda stejně vyjde najevo," řekl jsi, aniž ses otočil.

* * *

O dva dny později parasonda odhalila první loď, která se objevila od odletu z Owlenje. To pozorování vyvolalo na komunikační palubě tak hlučnou hádku, že se Upjatý šel podívat, co se děje. Jednooký, nyní nápadně neoholený, šel s ním.

"To nemůže být loď!" namítal komunikační velitel a mával přitom podložkou se zprávou.

"Musí to být loď," téměř žadonil jeho podřízený. "Podívejte se na ten kurs: sám jste jej předtím zakresloval! Určitě zatáčí. Co jiného než loď by mohlo takhle manévrovat?"

"To nemůže být loď!" opakoval velitel.

"Proč by to nemohla být loď?" vložil se do výměny názorů Upjatý.

"Promiňte, pane, ale ta zatracená věc je aspoň třicet mil dlouhá."

Po vteřině odmlky se Jednooký nervózně zeptal: "Kterým směrem letí?"

Operátor začal mluvit. Zdálo se, že je jediný, koho ten úlovek potěšil. "Za dobu, co ji pozorujeme, změnila směr o třicet až dvaatřicet stupňů na sever od původního kursu, který byl zhruba severo-severo-západní podle galaktické soustavy souřadnic."

Jednooký sevřel opěradlo operátorova křesla, jako by to byl vojákův krk.

"Já chci vědět, jestli míří od nás nebo k nám," zavrčel.

"Ani jedno," odtušil operátor s pohledem upřeným na obrazovku. "Zdá se, že právě dokončila obrat a pohybuje se v kursu, který se liší o... o devadesát stupňů od našeho. To je pravý úhel," dodal bezelstně.

"Nějaké signály?" zeptal se Upjatý.

"Žádné."

"Vypalte jí jednu před příď," navrhl Jednooký.

"Teď už se neplazíte po ulicích Owlenje, abyste střílel nazdařbůh po všem možném; nechte ji běžet!"

Jednooký se vztekle otočil a zjistil, že za ním stojí Toporný. Ten před chvílí přišel na můstek. Stál a hleděl, jak se z obrazovky parasondy ztrácí skvrna. Teprve poté opět promluvil. Odvedl Jednookého stranou, a když se rozhlédl, aby se ujistil, že na můstku právě nikdo není, řekl tiše: "Příteli, musím se vám k něčemu přiznat."

Než pokračoval dál, přejel znepokojeným a znechuceným pohledem ošumělý zevnějšek Jednookého.

"Znovu se mě zmocňují staré obavy," začal. "Vy víte, že jsem odvážný člověk, ale i hrdina činí moudře, když má občas strach. Každou hodinu se noříme hlouběji do vosího hnízda; uvědomujete si to? Jsme přece pouhých dva a půl týdne cesty od samotného bájného Yinnisfaru! Nemohu spát při pomyšlení, jestli náhodou nestrkáme hlavu do oprátky, ze které nebude úniku."

Jakkoliv měl Jednooký sklon starému nepříteli ze zásady oponovat, nemohl pominout tuto příležitost k vyjádření vlastních úzkostí.

"Mají třicet mil dlouhé lodě!" vyhrkl. "Jak bychom mohli bojovat s něčím tak velkým? Ale co můžeme dělat? Když už jsme začali, nezbývá nám, než v tom pokračovat. Nebo snad máte nějaký nápad?"

Toporný tajemně přikývl, ale než řekl něco víc, pozval druhého muže k sobě do kabiny. Tam pak udeřil pěstí do stěny.

"Odsud na vzdálenost, kterou bychom urazili za dobu pouhé jedné hlídky, se nachází spousta bohatých planet," prohlásil a znovu na zdůraznění svých slov udeřil do stěny. "Vynesou stejnou kořist jako planety uprostřed Oblasti - ale jsou hůře chráněné. Jen si je představte: plné kyprých blondýnek s prsteny na každém prstu a malých tlustých chlapíků s tučnými bankovními konty? Jsou dokořán! Bezbranné! Proč se hnát na Yinnisfar, kde se určitě setkáme s odporem? Proč se nezastavit tady, nevyplenit, co budeme moci, a nevrátit se na Owlenj, dokud to ještě jde?"

Jednooký zaváhal a našpulil rty. Ten návrh se mu nesmírně líbil; do puntíku přesně tak, jak jeho ex-nepřítel očekával. Ale byla tu jedna závazná překážka a on o ní nyní promluvil.

"On se chce za každou cenu dostat na Yinnisfar."

"Ano! Myslím, že už jsme ho snášeli dost dlouho," odpověděl Toporný.

Nepotřebovali tě nazývat jménem. Když nebyli v dosahu tvé aury, měli o tobě pochybnosti oba. Toporný přešel ke skříňce a vyndal z ní malou a pečlivě zazátkovanou láhev, kterou podal Jednookému.

"To by mělo ten problém vyřešit," oznámil.

"Dobrý Bože!" vydechl Jednooký a lahvičku opatrně položil. Obsahovala jed grusbyho, smrtelně jedovatého owlenjského tropického hada; přičichnutí k jediné kapce na vzdálenost jednoho yardu stačilo na týdenní bolest hlavy.

"Dnes večer mu trochu okořeníme víno," podotkl Toporný.

5.

Když se po večeři u kapitánova stolu podávalo víno, Jednooký si vzal sklenici, ale nedokázal se napít. Podezíravost způsobila, že se cítil nejistě, a s nejistotou šel ruku v ruce odpor k Topornému; Jednooký neschvaloval otrávení jakožto slabošský způsob zabíjení, a také nadevše dobře věděl, že lahvička obsahovala dost jedu i pro něj, což Toporného mohlo ponouknout k tomu, aby se zbavil vší opozice naráz.

Ty jsi žádnou nejistotou netrpěl. Jako vždy jsi byl v dobré náladě. Vzal jsi do ruky plnou sklenici, jako každého večera jsi pronesl přípitek na zdar výpravy a víno jsi jedním douškem vypil.

Znechuceně ses zašklebil.

"Tohle víno nemá žádnou chuť," oznámil jsi. "Na Yinnisfaru se zásobíme lepšími odrůdami."

Všichni u stolu se smáli s tebou kromě Jednookého; tomu se stáhly lícní svaly a nedokázal se ani přinutit pohlédnout na Toporného.

"Co si myslíte o tom třicet mil dlouhém objektu, který jsme pozorovali?" zeptal se tě Upjatý a vypil své víno poněkud důstojnějším tempem.

"Ach, to byla skutečně yinnisfarská loď," řekl jsi klidně. "Nedělejte si s ní starosti. Evoluce se o ni postará, stejně jako se postarala o monstrózní prehistorické plazy, kteří se kdysi toulali po Owlenji a jiných planetách."

Kapitán rozhodil rukama.

"Na realistického člověka je to podivně nerealistická poznámka," prohlásil. "Evoluce je jedna věc, superlodě zase úplně jiná."

"Ale ne, vůbec ne - to se vám jenom tak zdá, pokud jste zapomněl, že evoluce je vědeckou metodou přírody, a kosmické lodě, které nejsou organického původu, jsou součástí evoluce člověka. A člověk sám je pouhou součástí vědecké metody přírody."

Kapitán, který té úvaze nedůvěřoval, se stáhl do ulity své upjatosti.

"Snad si ještě dnes nepředstavujete, že člověk není konečným produktem evoluce?" otázal se tě. "Nám soustavně někdo tvrdí, že galaxie je příliš stará na cokoliv jiného, než aby definitivně vymřela."

"Nepředstavuji si nic," sdělil jsi mu mile. "Ale pamatujte si: to, co nakonec zvítězí, je příliš velké pro vaši nebo moji představivost."

Vstal jsi a ostatní tě následovali. Zakrátko byla jídelna prázdná až na oba spiklence. Jednooký si promnul obočí.

"Byl jsem jak na trní," ozval se. "Nepodařilo se vám nalít mu to svinstvo do vína?"

Toporného držení těla bylo stejně vojenské jako vždy, avšak chvěl se jako napjatá tětiva. Slova se mu jen těžko drala přes suchý jazyk.

"On dnes večer víno vůbec neměl," podařilo se mu šeptem zakrákorat. "To, co vypil, byl čistý jed z grusbyů. Teď už jsme ho měli nést do výpusti nohama napřed!"

* * *

Owlenjská flotila byla ve vesmíru už přes čtyři týdny. To už se nacházela hluboko v samém srdci galaxie a šest dní letu od samotného Yinnisfaru. Slunce, která jako vedlejší břímě nesla stamilióny let dějin a mýtů člověka, hořela na všech stranách jako pohřební pochodně. Pohřební náladu ještě prohlubovalo ticho na všech vlnových pásmech; švitoření vyplašených planet odumřelo v nic.

"Čekají na nás!" vykřikl ne poprvé Jednooký. V poslední době se zcela přestěhoval na můstek, zařídil si tam lůžko a jedl vsedě na něm. Celé hodiny vyhlížel do zdánlivě nehybné podívané vesmíru, pronásledovaný dvěma strachy: strach z tebe soupeřil se strachem z Yinnisfaru a dokonce jej zastiňoval.

Ke kapitánovu nevyslovenému nesouhlasu se můstek stal také sídlem Toporného. Ten strávil většinu času vleže na lůžku s fúzerem pod polštářem a nikdy nevyhlížel z oken.

Ty jsi na můstek přicházel často, avšak s oběma generály jsi hovořil jen zřídka. Byl jsi jakoby mimo; to všechno pro tebe mohl být jenom sen, sen, ve kterém bylo tkanivo iluzí ošoupané do tenka... Přes to všechno jsi byl občas viditelně netrpělivý, občas jsi mluvil příkře, občas jsi s potlačovaným podrážděním poklepával prsty, skoro jako by ses chtěl probudit z únavné jednotvárnosti svého snu.

Jediný kapitán Upjatý zůstával stále naprosto stejný. Ten nacházel pevný bod v rutině velení. Jako by nasákl sebedůvěrou, kterou Jednooký a Toporný ztratili.

"Na Yinnisfaru přistaneme za šest dní," oznámil ti. "Je možné, že by nám neměli v úmyslu vzdorovat?"

"Pro takový postoj se dají vymyslet různá skvělá odůvodnění," opáčil jsi. "Owlenj byla od Federace izolována celé generace a nezná současné intelektuální proudy v Oblasti. Zdejší obyvatelé mohou být pacifisté, toužící prokázat opodstatnění své víry. Nebo se naopak jejich vojenská hierarchie, jejíž řady neztenčují války, mohla pod naším nečekaným tlakem zhroutit jako domeček z karet. Ale to všechno jsou jen dohady..."

"Nebo možná," troufl se vmísit do hovoru ze svého sedadla komunikační operátor, "možná všichni na všech těchhle světech dávno vymřeli a nikdo mimo Oblast o tom neví... Chci říci, že je tu tak mrtvo..."

To byla poslední slova, která kdy pronesl. V tom okamžiku parasonda explodovala a operátorova hlava praskla jako kokosový ořech. Jak se z panelu sypaly na podlahu kovové a skleněné střepiny, znělo to, jako když se tříští led, a zároveň se na můstku jako tenata rozprostřely chuchvalce štiplavého dýmu. Palubou zazněly vyděšené výkřiky.

"Vytáhněte komunikačního velitele z postele," štěkl Upjatý, ale dozorčí už se činil. Přivolával interkomem nosítka a oddíl elektroniku.

Toporný prozkoumal škody a odháněl přitom rukou dým, který se stále řinul ze žhavého kráteru v panelech. Jeho záda se napětím klenula jako předpjatý nosník.

"Co to způsobilo?" otázal se. "Porucha obvodů? Vyhořelý tranzistor?"

"To nemohlo být nic takového," pravil úsečně Upjatý, šťastný, že pro jednou může nadřízenému odporovat. "Mohl byste, prosím vás, ustoupit stranou? Opraváři se do toho musí ihned pustit."

"Podívejte se!" vykřikl Jednooký. Hysterický tón v jeho hlase zazněl tak naléhavě, že i v tom okamžiku krize se pohledy všech přítomných obrátily tam, kam ukazoval jeho prst. Hleděli ven, na neproniknutelně temnou scenérii za okénky. Jejich oči se musely nejprve přizpůsobit a zaostřit, než to spatřili.

Světlušky. Oblak světlušek na pozadí temné hladiny, od níž se odráželo sluneční světlo, takže hmyz byl téměř nepostřehnutelný. Jenže tou hladinou byl sám vesmír, tím třpytem bylo množství hvězd a těmi světluškami, rozptýlenými mezi jejich odlesky, bylo mračno kosmických lodí. Staré síly Yinnisfaru se sbíraly k útoku.

6.

"Je jich nepočítaně!" chrlil ze sebe Jednooký s pohledem zděšeně upřeným na rojící se lodě. "Musí jich být tisíce. Co budeme dělat? To oni nám vyhodili do povětří přístrojovou desku - něco jako varování, nechápete? U samého Pia a Tona, vždyť nás každou chvilku rozpráší na atomy!"

Slova se mu drala z krku, jako by vykašlával písek. Pak, jako by musel za každou cenu něco udělat, aby zakryl svou bezmocnost, se obrátil na patě a výhružně k tobě přistoupil.

"Vy jste nás do toho zatáhl!" vykřikl. "Co uděláte, abyste nás z toho dostal? Jak se zachráníme?"

"Nechte to na kapitánovi a buďte zticha," odsekl jsi. Odvrátil ses dřív, než se tě stačil dotknout, a postavil ses vedle kapitána. Upjatý, houževnatý jako plátek hovězího z univerzitní menzy, se tvářil ještě upjatěji než obvykle a vydával rozkazy. Protože krátkovlnné spojení poškozené nebylo, spěšně si promluvil s veliteli letek své flotily. Na schématickém znázornění flotily na obrazovém panelu nad jeho hlavou se okamžitě začaly projevovat výsledky jeho povelů. Owlenjská flotila se rozdělila na jednotlivé letky, které se rozptýlily do vějíře širokého celé parseky. Blížily se k oponě světlušek jako rozevírající se ruka. Řítily se maximální rychlostí přímo proti nepřátelskému loďstvu.

"Jsou na nás dobře připravení," procedil k tobě Upjatý koutkem úst. "Tohle s nimi ani nehne. Nikdy se přes ně nedostaneme! Není nás dost na to, aby útok byl účinný. Je to sebevražda."

"Co jiného navrhujete?" otázal ses.

"Kdyby každá loď přešla na oběžnou dráhu kolem jedné planety a držela ji pod hrozbou zničení jako rukojmí - ne, to nejde. Sundali by nás jednoho po druhém..." Zavrtěl hlavou. "Je jenom jediná možnost," řekl klidně a opět obrátil pozornost k probíhajícímu manévru.

Na další hovor nebyl čas. Hrstka útočících lodí se zařízla mezi čekající lodě. Mezi těmi se prostor náhle vyplnil mříží z oslnivě modrého elektrického plamene. Čtvercové silové dílce se otevíraly a zavíraly jako chňapající tlamy. Ať už bylo zdrojem té síly cokoliv, její tok musel být nesmírný a musela čerpat snad ze základní energie vesmíru samotného. Owlenjské lodě se octly v tomto zvláštním obranném zařízení dřív, než mohly třeba jen pomyslet na úhyb. Čelisti mříže jim zaplály před okénky,

chňaply, zmizely, zaplály a chňaply znovu, zalily všechny můstky svou nezvyklou září, oslepovaly a stravovaly. Bylo to poslední světlo, které tisíce očí kdy viděly. Lodě, jež tyto modré čelisti sevřely, oslnivě vzplály jako zažehnutý hořčík; zahořely a pak se bez života zbortily jako shnilé banány.

Útočníci se však řítili vesmírem značnou rychlostí. A ta děsivá mříž nebyla náležitě synchronizovaná; ten, kdo ji ovládal, ji nedokázal přesně seřídit; její nůžky pracovaly příliš pomalu - mnoho lodí proklouzlo skulinami mezi řady yinnisfarské flotily.

Vlajková loď také pronikla skrz. Mříž se v marném pokusu sevřela za ní. Bleskový pohled na panel Upjatého informoval, že mu v naprosto rozvrácené formaci zůstalo jen asi čtyřicet lodí.

"Superfúzery - pal!" zaburácel.

Nikdo v té nesmírné bitevní vřavě se dosud neúčastnil boje v kosmu. Věkem unavená galaxie už dávno pověsila své zbraně na hřebík. Ze všech bystrých mozků, které nyní improvizovaly strategickou mezihru, se nejrychleji zorientoval Upjatý. Využil okamžité výhody. Mohutné yinnisfarské šiky příliš spoléhaly na svou energetickou mříž a nyní je dočasně ochromilo překvapení, když zjistily, že přeživší lodě se octly na jejich straně mříže. Owlenj je z jejich strnulosti drsně probrala.

Proběhla mezi nimi kaskáda výbuchů jaderných superfúzí, které se hladově šířily z lodě na loď a vysílaly záblesky kosmické energie, zatímco útočníci se prosmýkli zdecimovanými řadami a byli pryč. Yinnisfarské lodě se také spěšně dávaly do pohybu. Během chviličky se rozptýlily do bezpečné vzdáleností od centra fúze, kde zahynuly čtyři stovky jejich sesterských lodí.

"Pronikli jsme!" řekl jsi. "Vpřed na Yinnisfar! Ten bude rukojmím, které nám zaručí bezpečnost!"

Nepřátelská flotila se však nenechala tak snadno setřást. Několik jednotek nabíralo rychlost a už vás doháněly. Mezi nimi se nacházela i ona třicetimílová loď, kterou jste zpozorovali před několika dny.

"A támhle jsou ještě tři takové!" vykřikl Toporný od okének. "Podívejte se! Jak může něco letět tak rychle?"

Upjatý nechal vlajkovou loď stočit k jihu. Změnili jste kurs právě včas: pronásledovatelé přímo do vaší původní dráhy vypustili černou hmotu, připomínající oblak dýmu; ten dým bylo molekulární ceteum, schopné proděravět loď, rozmáznout ji jako mola na stěně a nadělat z ní pouhý štěrk na kosmické silnici. Při tomto manévru se čtyři obří plavidla ztratila z dohledu. Pak do něj opět vplula, a několika obraty, nad kterými zůstával rozum stát, se před vlajkovou lodí rozmístila do rohů gigantického čtverce.

"Takové přetížení by nevydržel žádný člověk," prohlásil jsi, fascinovaný bojem. "Určitě jsou řízené roboty."

"A pokládají tu mřížovou bariéru!" ozval se Upjatý. Byl to záblesk inspirace, který se měl zakrátko ukázat jako správný. Upjatý se obrátil ke střelecké palubě a nabádal střelce, aby obří lodě zasáhli za každou cenu. Vlajková loď zůstala osamocena, neboť zbytek flotily byl buď zničen nebo rozprášen do daleka.

Čtyři giganti zaujali polohu. Napříč kursu vlajkové lodi se opět začal rytmicky svírat pekelný modravý vzor. Upjatý tentokrát neměl čas na uhýbání - loď se řítila přímo do oslnivé šachovnice. V poslední vteřině někdo ze střelců vypálil ze superfúzeru přímo vpřed.

Superfúzer zasáhl mříž.

Obě nelítostné energie se do sebe zahryzly jako dravci. Fúze, místo aby způsobila obvyklý výbuch, se začala šířit po svíjejících se čtvercích a pohlcovat je. Uprostřed zůstal zvětšující se prázdný kruh, kterým vlajková loď bez úhony proklouzla. Fúze se plazila k rohům čtverce, jako když výheň sežehuje drátěný plot, až dospěla k oněm čtyřem obrovským lodím.

Na okamžik ještě zůstávaly netknuté, jen zazářily trojrozměrnou duhou, která neskutečně měnila barvy v celém rozsahu spektra a byla viditelná na stovky světelných let daleko. Pak se ty čtyři duhové koule začaly slévat ke středu obrazce, splynuly a ta oslepující krása pohasla v cosi ještě černějšího než sama tma. Zhroutila se sama do sebe a zmizela - a na jejím místě se v nicotě vesmíru objevila zející díra, která neustále rostla. Stravovala samotné základní tkanivo vesmíru.

Několik yinnisfarských lodí toto kataklyzma pohltilo. Na vlajkové lodi však nebyl čas se radovat. Okamžik jejího největšího triumfu byl zároveň okamžikem její porážky. Její záď zasáhla průsvitná koule z nepřátelského křižníku.

Ta koule rozpřáhla chapadla jako chobotnice sápající se na člun a vlajkovou loď jimi ovinula.

Upjatý zuřivě zaklel.

"Žádné zařízení nereaguje," řekl a svěsil ruce.

Nebylo jisté, zda ho vůbec někdo slyšel. Uši všech naplnilo nepřetržité syčení a těla sebou škubala jako při elektrických šocích. Jak to světlo pronikalo vším, scéna se zabarvila do nezapomenutelných odstínů oranžové a černé. Tváře, oblečení, podlaha, přístroje, všechno bylo zpustošené.

A pak ta téměř šílená chvíle skončila. Zůstali jste ve tmě, jenom bledé světlo hvězd se matně dotýkalo vašich bledých tváří. Upjatý vrávoravě přikročil k ovládacím panelům. Rukou divoce přejížděl po pultech s přístroji. Všechny byly mrtvé.

"Je po nás!" oznámil. "Ani jiskřička života. Dokonce i regenerátor vzduchu je mimo provoz."

Svezl se na zem a zabořil obličej do dlaní. Chvíli nikdo nepromluvil; všichni byli vyčerpaní apokalyptickou krutostí boje a tíhou porážky.

"Yinnisfarští se jistě chovají rytířsky," řekl jsi posléze. "Určitě mají nějaký bojový kodex. Přijdou a odvezou nás odsud. Budou s námi zacházet se ctí."

Toporný se ze svého kouta drsně ozval: "On má ještě náladu provokovat! Měli bychom vás teď zabít."

"Na něj," připojil se Jednooký, ale ani se nepohnul. Všichni jen leželi ve světle hvězd jako špalky a mluvili naprázdno.

"Já cítím jenom úlevu," řekl jsi. "Je po bitvě. Prohráli jsme se ctí. Jen se podívejte na svého kapitána, jak je polomrtvý únavou. Bojoval dobře, vynalézavě. Naprosto není jeho vina, že jsme tuhle hazardní hru prohráli. Teď už víme, že budoucnost nespočívá v našich rukách. Určitě nás sem přijdou každou chvíli posbírat a na Yinnisfaru nás postaví před řádný soud."

Nikdo neodpověděl.

7.

Vzduch na můstku vlajkové lodi se už začínal kazit, když se, jak jsi předpověděl, objevil yinnisfarský výsadek. Bleskově prořízli v trupu otvor, obklopili všechny omámené lidi na palubě a odvedli je na svou loď. Pak plnou rychlostí zamířili na Yinnisfar. Poničenou vlajkovou loď zanechali jejímu osudu.

Tebe zavřeli do jedné místnosti s Upjatým, Jednookým a Toporným. Z obou posledně jmenovaných jako by rozsah nedávných událostí vyčerpal všechny zásoby životní síly: seděli vedle sebe jako sochy a nepromluvili ani slovo. Upjatý byl v lepším stavu, avšak právě na něj dolehla reakce na prožité události a on ležel na pohovce a chvěl se. A tak jsi byl jediný, kdo stál a těšil se z vyhlídky průzorem, když jste se blížili k Yinnisfaru.

Planeta, která tak dlouho hrála tak význačnou roli v galaxii, v této pozdní fázi svých dějin skýtala zvláštní podívanou. Nad rovníkem ji obepínaly dva nádherné soustředné prstence. Jeden z nich byl přirozeného původu a skládal se z pozůstatků měsíce, který se rozpadl, když nečekaně vybuchla prastará kosmická loď zaparkovaná v Iři. Druhý prstenec nebyl nic jiného než smetiště. Rozebírání kosmických lodí na povrchu planety bylo na Yinnisfaru zakázáno už před dlouhými věky, neboť hromady rezavějícího kovu se zde pokládaly za nevzhledné. Místo toho byl každý kousek šrotu dopraven na oběžnou dráhu prstence. Za tu nesmírnou dobu prstenec narostl tak, že měl na tloušťku padesát a na šířku několik set mil. Zdaleka však nepůsobil ošklivě. Naopak to byla nádherná věc, jeden ze sedmnácti divů galaxie. Ačkoliv se skládal z rozličných předmětů, od starých motorů po lžíce, od umělých plic až po

neidentifikované cáry kovu, třpytil se jako posetý drahokamy, neboť každý kousíček kovu neustále leštil věčný déšť meteoritického prachu.

Když loď, na které jste se nacházeli, přistála na denní straně planety, prstenec byl stále matně viditelný jako oblouk klenoucí se nebem.

To byl Yinnisfar, svět slz i radosti, plný zapomenutých vzpomínek a prodlužovaného času.

Po nějaké době tebe i ostatní vylodili, přesunuli na malou loď pro povrchovou dopravu a převezli ke dvoru Nejvyššího vládce ve městě Nunon. Posádku vlajkové lodi odvedli jedním směrem, hibernované oddíly odnášeli jiným, zatímco tebe a ostatní tři strčili do místnosti jen o málo větší než lodní kóje. Opět jste čekali. Přinesli vám jídlo, ale ty jediný jsi měl náladu jíst a doplňoval jsi je potravinami z vlastních zásob, které jsi měl u sebe.

Navštívili vás různí hodnostáři, ale většina z nich zachmuřeně odešla, aniž by promluvili. Uzoučkým oknem jste měli výhled do soudní síně. Bezcílně tam postávaly skupinky mužů a žen a ve všech tvářích se více či méně zračily známky starostí. Soudní úředníci chodili, jako by kráčeli po temných schodech. Bylo zřejmé, že nastala nějaká vážná krize; nad celou síní téměř hmatatelně visela její hrozba.

Nakonec vaše stráže nečekaně dostaly rozkaz. Se záchvěvem vzrušení jste ty a ti tři ostatní byli eskortováni do mramorového přijímacího sálu, kde byl osobně přítomen Nejvyšší, Dědičný vládce Yinnisfaru a Yinnisfarské oblasti.

Byl to bledý muž, prostě oděný v tmavém atlasu. Zpola ležel na pohovce. Jeho rysy byly nevýrazné, avšak pohled svědčil o inteligenci a hlas měl pevný. Ačkoliv jeho póza všeobecně vyjadřovala netečnost, neuniklo tvé pozornosti, že má hlavu ostražitě vzpřímenou.

Nenuceně vás přejel zrakem, postupně každého z vaší skupinky zhodnotil a posléze se obrátil k tobě jako ke zřejmému vůdci. Promluvil bez úvodu.

"Vy barbaři, tou šílenou pošetilostí jste přivedli zkázu přirozenému pořádku věcí; vaše chtivost má ty nejděsivější následky."

Uklonil ses a ironicky jsi odvětil: "Je nám líto, pokud jsme vyrušili velkou říši Yinnisfaru."

"Pff! Nemluvím o říši." Mávl rukou, jako by říše byla jen cetka, která mu nestojí za pozornost. "Mluvím o samotném vesmíru, z jehož milosti všichni existujeme. Přírodní síly se začaly rozplétat."

Tázavě jsi na něho pohlédl, ale neříkal jsi nic.

"Objasním vám osud, který nám nyní hrozí," pokračoval Nejvyšší, "v naději, že z toho pochopíte alespoň něco. Rád bych, abyste věděli, co jste udělali, až budete umírat. Takže. Naše galaxie je stará mnohem víc, než si dokážete představit; filosofové, teologové i vědci souhlasně tvrdí, že

doba jejího trvání, nesmírná, avšak ne nekonečná, se blíží ke konci. Předpokládám, že i vy tam na okraji o tom něco víte."

"Něco se nám doneslo," zamumlal jsi.

"Rád slyším, že do vaší nevědomé temnoty proniká trochu moudrosti. Těch několik posledních hodin nám poskytuje důvod předpokládat, že galaxie se nejspíš rozpadá - jako ztyřelý závěs, který se drobí vlastní vahou; a to značí konec všech věcí minulých i budoucích a všech lidí."

Odmlčel se, aby marně pátral po nějakém stínu znepokojení ve tvé tváři, a klidně pokračoval, aniž by si všímal poděšených reakcí tvých spoluvězňů.

"Ten rozpad začal vinou vaší pošetilosti. V Říši vládl mír po víc generací, než máte vlasů na hlavě. Když jsme se však dozvěděli, že se blíží vaše flotila se zjevně nepřátelskými úmysly, byli jsme nuceni oprášit zbraně našich předků. Ze všech civilizovaných planet jsme shromáždili staré bojové lodě a stroje, nepoužívané od posledních záchvěvů Nekonečné války. Systémy výroby, bojové plány, organizace bojujících lidí - to všechno z mrtvé minulosti jsme museli vzkřísit. Vyžádalo si to spěch, jaký jsme dosud nepoznali, a omezení, jaká nesnášíme. Každá žilka v nás byla napjatá jako v člověku, který se chystá rozplácnout komára. Ani kdyby nám nehrozilo nic vážnějšího, už jenom toto mohutné úsilí nového vyzbrojení naší stabilitě zasadilo těžkou ránu - a mohlo skutečně způsobit i zhroucení celé ekonomické struktury říše."

"To si jistě zaslouží ovace," podotkl Jednooký ve snaze projevit odvahu.

Nejvyšší si ho dlouho opovržlivě prohlížel a pak bez jakékoliv poznámky pokračoval.

"Při spěšném pátrání po zbraních, které bychom proti vám použili, jsme našli jednu, které byla vynalezena před celými eóny a nikdy nebyla použita. Byla pokládána za příliš nebezpečnou, protože využívala elektrogravitační síly samotného vesmíru. Tuto sílu spouštěly čtyři obrovské stroje, zvané turbulátory; to byly ty čtyři lodě, které jste zničili."

"Jednu z nich jsme před řadou dní zahlédli na hranicích Oblasti," ozval se Upjatý. Sledoval Nejvyššího vzrušeně, očividně okouzlený jeho popisem nepředstavitelně obrovské vojenské organizace, rozhýbávající se do akce.

"Ty čtyři turbulátory bylo nutno povolat ze vzdálených částí Oblasti, kam je naši předkové odložili," přisvědčil Nejvyšší. "Shromáždili jsme je a postavili do cesty vaší flotile s výsledkem, který jste už viděli. Ten mřížový vzor je základní strukturou prostoru. Vy jste jej nešťastnou náhodou zničili, nebo jste spíš způsobili, že se začal hroutit. Naši vědci tvrdí, že tato galaxie je tak stará, že už nedokáže obnovit svou bývalou stabilitu.

Třebaže ten proces je neviditelný, rozpad, ke kterému jste dali podnět, stále pokračuje a nic jej nedokáže ovládnout."

Upjatý zavrávoral, jako by ho někdo uhodil. Narazil do Toporného a Jednookého a všichni tři zůstali beze slova stát v hloučku.

Nejvyšší hleděl na tebe a čekal na odpověď. Pátravě jsi pohlédl na Jednookého a ostatní, jako bys byl poprvé nejistý; zírali prázdně před sebe, příliš zaneprázdnění myšlenkami na blížící se katastrofu, než aby si tě všímali.

"Vašim vědcům patří uznání," řekl jsi. "Tu nestabilitu objevili pozdě, ale aspoň na ni přišli sami. Tu katastrofu jsem nezačal já a moji přátelé; začala už dávno a právě proto jsem přiletěl do Yinnisfaru - abych vám to oznámil."

Nejvyšší poprvé dal najevo nějakou emoci. Vyskočil z pohovky a prudce sevřel opěrku. "Ty drzý barbarský pse, přišel jsi znásilňovat, loupit a plenit. Co ty víš o takových věcech?"

"Přišel jsem, abych vám zvěstoval konec všech věcí," řekl jsi mu. "Nezáleželo mi na tom, zda přijdu jako zajatec nebo jako vítěz, pokud to mohlo vzburcovat lidi všech světů, aby se dozvěděli, že přicházím. Proto jsem zinscenoval invazi; taková věc se dá zařídit snadno, když v lidech rozeznáte a podnítíte několik základních vášní. Kdybych sem byl přišel sám, kdo by se o tom doslechl nebo se o to staral? Takto je celá galaxie na nohou a upírá oči sem na Yinnisfar. Může poznat pravdu a zemřít."

"Vskutku?" pozdvihl Nejvyšší opovržlivě jedno vladařské obočí. "Než vás nechám odvést a dezintegrovat, příteli, snad byste mi mohl prozradit tu pravdu, kvůli které jste podstoupil takové pochybné obtíže?"

"S největší radostí," odvětil jsi. "Snad byste nejprve uvítal praktickou ukázku?"

Nejvyšší však mávnutím ruky smetl návrh stranou a luskl prsty. "Jste chvástal!" prohlásil energicky. "Plýtváte mým časem, kterého zbývá už tak málo. Pánové z gardy, popravte toho chlapa a jeho tělo někam ukliďte. S těmi ostatními třemi, jak se tak na ně dívám, to půjde snáze."

Strážní vykročili v půlkruhu a dychtivě se třásli na nevídanou příležitost vyzkoušet si své umění na živém člověku.

"Právě takovou ukázku jsem měl na mysli," řekl jsi a obrátil ses proti nim.

Stráž tvořilo čtrnáct mužů. Jejich uniformy byly z vojenského hlediska nepraktické, samý prýmek, epoleta a šňůra; vytasené dlouhé, starožitně vyhlížející meče však vyhlížely každým coulem funkčně a mířily na tebe.

Bez váhání jsi vykročil k nejbližšímu vojákovi. Ten se na tebe stejně rozhodně vrhl a mohutným rozmachem sekl mečem po tvé hlavě. Nastavil jsi čepeli do cesty paži.

Meč zazvonil a roztříštil se na kousky. Šermíř zděšeně ucouvl.

Vrhli se na tebe ostatní strážní a bodali a sekali. Jejich meče se tříštily a lámaly o tvé tělo. Ani jeden nezůstal celý. Strážní se do tebe pustili holýma rukama. Ohnal ses a ozval se praskot drcených kostí. Jejich paže se lámaly stejně bezmocně jako předtím jejich meče. Tobě to muselo připadat jako boj ve snu, ve kterém jsou všichni protivníci z papíru. Jejich křik zněl, jako když se trhá tenká tkanina.

Když jim došlo, že máš nějakou tajnou moc - kdo by si to byl pomyslel? - se supěním a sténáním ustoupili. Pak jsi spatřil, že z balkónu, který se objevil v hladké zdi nad tebou, na tebe míří čumák jakéhosi zlověstně vyhlížejícího přístroje.

Navzdory hrozné scéně, které byl právě svědkem, se Nejvyšší stále ovládal. Toporný, Jednooký a Upjatý se stáhli za stráže, aby tam hledali ochranu.

"Než tě anihilujeme," řekl Nejvyšší a významně pohlédl na balkón, "řekni mi, co je to za triky."

"Zkuste napřed vy svůj další trik," navrhl jsi. Abys události uspíšil, vykročil jsi směrem k Nejvyššímu. Udělal jsi sotva dva kroky, když přístroj na balkóně spustil. Zasvištěla salva betastřel, avšak bez účinku se od tebe odrazila a rozsypala na podlaze kolem.

Nejvyšší konečně projevil zděšení. Přelezl pohovku pohyby poněkud svižnějšími, než by se slušelo na důstojného vládce, a pozpátku ustupoval.

"Kdo jste? Odkud jste přišel?" lapal po dechu.

"To vám právě chci říci," prohlásil jsi. "Teď už vidím, že mi snad uvěříte. To, co vám musím říci, se musí dozvědět všichni lidé; když končí velká historie, je slušné, aby všichni věděli proč; člověk, který zahyne, aniž by věděl proč, je šašek.

Přicházím z nového světa za hranicemi této galaxie - nového proto, že tam proces tvoření neustále pokračuje. Nové galaxie tam vznikají z nezměrné temnoty, povstávají z přebytků nicoty. Moje planeta je nová a já jsem první člověk, který se na ní zrodil; dosud nemá jméno."

Toporný se ozval: "Takže všechny ty bláboly, které jste mi vykládal na Owlenji, byly pravdivé?"

"Ovšem," přisvědčil jsi. Nenamáhal ses mu vysvětlovat, jak ses naučil pilotovat Křiklounovu loď. Namísto toho ses obrátil k Upjatému. "Vzpomínáte si, jak jsme se onehdy bavili o evoluci? Tvrdil jste, že člověk je jejím konečným výtvorem."

Upjatý přikývl.

"Člověk je nejzralejším plodem evoluce - v této galaxii," řekl jsi mu. Ohlédl se po Nejvyšším, po Toporném, po Jednookém. Vážněji jsi pokračoval. "Vy jste zdejším nejvyšším výkvětem evoluce. Pomyslete jen na to množství experimentů, které příroda uskutečnila, než vyvinula vás. Začala aminokyselinami, pak přešla k amébám, diferencovaným

buňkám... Byla tehdy jako dítě ve škole, ale celou tu dobu se učila. Chápejte, používám analogie, aniž bych na vás chtěl nějak lacině zapůsobit. Mnohé její experimenty - a to i pozdější, jako vědomím obdařené bloudivé buňky - selhaly; člověk je vcelku tím dosud nejvydařenějším.

V nové galaxii, odkud přicházím, příroda člověkem začíná. Já jsem první, nejprimitivnější forma života v mé galaxii – nová améba!"

Pokračoval jsi líčením radikálních změn, jakých jsi oproti nim doznal, z nichž některé by mohli zjistit lékařským vyšetřením; ve skutečnosti jsi byl odlišným biologickým druhem. Tvůj vylučovací systém byl od základu jiný, bez močového ústrojí a potních žláz. Průdušnici jsi měl zdvojenou, takže vdech a výdech probíhal různými cestami, a celek byl silnou chrupavkou lépe chráněn než u člověka. Tvé trávicí procesy byly jiné; rostlinné tkáně, které se skládají ponejvíce z celulózy, už nebyly nestravitelnou objemovou složkou potravy; celulóza se vstřebávala a hydrolyzovala na potřebnou glukózu. Proto tvůj druh nebude nikdy tak zoufale závislý na masovém vybíjení býložravců, jejichž maso obsahuje glukózu, jako byl člověk. Radikální změny se tykaly i rozmnožovacích schopností; na nové generace nepřecházely jen u lidí obvyklé vlastnosti jako například barva vlasů: geny pro chůzi a řeč zajišťovaly dědičnost i těchto jednoduchých lidských schopností. Také psychologický základ tvé mysli byl lepší, neboť úplně zmizela většina nepředvídatelné lidské pudovosti; přesto jsi oplýval altruismem a schopností vcítit se a ztotožnit se v míre, která přesahovala lidské možnosti.

Nejvyšší tě mlčky vyslechl a pak se zeptal tónem, který nepostrádal posvátnou úctu: "Jestliže jsi první svého... ehm, druhu, jak to, že toho o sobě tolik víš?"

Usmál jsi se. Byla to pro tebe prostá otázka.

"Všechna tato zdokonalení jsou pouze určitou modifikací stavby člověka, ale my máme navíc ještě jeden dar, o kterém se vám ani nesnilo: uvědomujeme si nejenom svou psychickou činnost - své myšlenky, chcete-li - ale i fyziologické procesy. Můžeme nahlédnout do své nejposlednější krvinky. Jinými slovy, žádný z našich vnitřních procesů není neuvědomělý a nám nepřístupný. Mohu ovládat činnost každého enzymu. Dosahuji takového vnitřního souladu, jakého vy nikdy dosáhnout nedokážete; například nemoci jako rakovina, jež bývaly metlou lidstva, nás nemohou nikdy postihnout. Rozeznali a zvládli bychom je na samém počátku. Ani se v kritickém okamžiku nezhroutíme a naše chování neovládnou automatické reflexy; jelikož se známe, jsme naprosto svými pány. Vy jste sice ovládli své okolí, ale nikdy jste neovládli sami sebe."

8.

Nejvyšší sestoupil se svého vyvýšeného stupně. Ruce zastrčil do kapes a rozladěně kopl do vyplýtvaných betastřel na zemi.

"Měli jsme dost starostí už předtím, než jste se objevil," řekl. Jeho tvář na okamžik nabyla dětsky nedůtklivého výrazu. Pak, jako by si uvědomil tvůj upřený pohled, se obrátil a s nuceným smíchem pravil: "Abych byl zcela upřímný, mám z vás komplex méněcennosti! Ačkoliv žiji už pět století, připadám si zase jako dítě. Nu, musíte se na našem ubohém Yinnisfaru cítit jako opravdový nadčlověk."

Jeho posměšný tón se tě dotkl: na to jste měli příliš mnoho společného.

"Jestli vám to tak připadá, tak mně vůbec ne," vzplanul jsi. "Nechápete, co vám říkám? Ve své galaxii jsem na úrovni améby. Na to snad mám být pyšný? A ti, co přijdou po mně..."

"Dost! Mám husí kůži, jen na to pomyslím!" vyhrkl Nejvyšší a napřáhl pěstěnou ruku. "Chápu vaše stanovisko: jste skromný, pokud jde o vaši moc."

"K čemu všechny tyhle řeči?" To byl Jednooký. Dosud stál bezmocně vedle Toporného a Upjatého a zabýval se marnými plány na útěk. Mnoho z toho, co jsi říkal, buď přeslechl nebo nevnímal, ale z posledních vět pochytil jednu myšlenku: že jsi jakýsi superman. Nyní k tobě přistoupil vzdorně i podlézavě zároveň.

"Vy jste nás sem dostal, tak nás taky dostaňte zpátky," vyzval tě. "A bez odkladů. Slyšel jste, co Jeho Výsost říkala o rozpadu tohohle místa. Jestli jste takový superman, dopravte nás zpátky na Owlenj."

Zavrtěl jsi hlavou.

"Na Owlenji se vám nepovede o nic lépe, to vás mohu ujistit," řekl jsi mu. "Je mi líto, že jsem vás zapletl do takového dobrodružství, ale není to pro vás o nic horší než hledat úkryt v troskách města. A nejsem žádný superman..."

"Žádný superman!" vykřikl Jednooký vztekle. Obrátil se k Nejvyššímu a vyhrkl: "Prý není žádný superman. A přece vypil tolik jedu, že by to stačilo pro celou armádu, odrazil všechny ty meče - viděli jste to! - a hned potom přežil bez úhony střelbu..."

"Počkejte!" přerušil jsi ho. "Ty věci mají úplně jinou příčinu. Podívejte se na tohle!"

Přikročil jsi ke zdi. Byla postavena z pevných leštěných mramorových kvádrů, vybraných pro svůj jemný vzor. Opřel ses o ni napřaženými prsty a zatlačil jsi; když jsi ruku opět svěsil, zůstalo v mramoru pět vytlačených prohlubní.

Ukázka to byla prostá. Udělala na ně patřičný dojem.

Otřel sis ruku a vrátil ses k nim, ale oni před tebou ustupovali a rty měli bledé.

"A přece nejsem o nic silnější než vy," přesvědčoval jsi je. "Musíte tomu věřit, protože to je pravda. Jediný rozdíl spočívá v tom, že pocházím z čerstvě stvořeného světa, nově vzniklého neúprosnými procesy neustálého tvoření. A vy pocházíte ze starého světa."

"To přece víme..." začal Nejvyšší.

"Ano, všechno víte: teď se to pokuste pochopit! Představte si svou galaxii. Jak je stará? Nevíte přesně, ale víte, že je neuvěřitelně stará. A opotřebovává se, jako se časem opotřebovává všechno. Zeptejte se sami sebe: Z čeho je všechno utvořeno? Z přediva energie, která se materializuje v podobě protonů, elektronů a neutronů. Toto předivo energie se od počátku času opotřebovává a řídne - a s ním přirozeně řídne i hmota, která se z něho skládá. Zásoby energie této galaxie se vyčerpávají: všechny protony a elektrony ztrácejí svou polaritu. Tyto základní stavební kameny všeho hmotného jsou doslova vyhořelé: jejich náboje poklesly a částice se už nemohou spojovat jako dříve. Ocel už není ani tak pevná, jako kdysi býval papír, a dřevo je, jako bývala voda."

Upjatý ti skočil do řeči.

"Snažíte se nás obelhat!" obvinil tě třesoucím se hlasem. "To jenom vy dokážete propíchnout mramor prstem nebo odolat jedu, mečům nebo střelbě. Nás že má čekat smrt! Máte nás za takové blázny?"

"Ne," odpověděl jsi. "Vás čeká smrt, přesně jak říkáte. Jste složeni z týchž vyčerpaných částic jako všechno ostatní; právě proto jste nedokázali ten proces už dávno objevit sami. Já dokážu odolat téměř všemu, co na mne můžete vymyslet, jenom proto, že sama hmota, ze které se skládám, je nová. Jsem jediný čerstvý činitel ve vyčerpané galaxii."

Odmlčel ses a přistoupil jsi k Nejvyššímu. Byl nesmírně bledý a pohupoval se na patách, ale mužně se vzchopil a řekl: "Hodlal jsem přivolat své ministry; ale oni určitě sledovali tohle..." zaváhal a pak s úsměškem pokračoval: "Tuhle vaši audienci přes mikrofony. Ovšem pokud to, co říkáte, je pravda, pak cokoliv, co bychom mohli udělat, je k ničemu. Všichni... všichni se rozpadáme ve stíny..." Napřímil se a dodal: "Ta běsnící příšernost, kterou jsme tam ve vesmíru spustili - předpokládám, že ta proces vyčerpání jenom urychluje...?"

"Ano. Tkanivo se tím potrhalo a díra se zvětšuje, aby zachvátila celou vaši galaxii."

Nejvyšší zavřel oči, jako by mu temnota pomáhala situaci lépe pochopit. Jak tam tak stál, vypadal téměř jako duchem nepřítomný, avšak když opět zdvihl víčka, jeho pohled se na tebe upřel s ptačí ostražitostí.

"Takže. Naše jedy vám neublíží," řekl. "A presto můžete žít mezi námi. Jak vám naše jídlo může poskytnout náležitou výživu?"

"Jste dost inteligentní na to, abyste si na to odpověděl sám," odpověděl jsi mu. "Když jsem svůj svět opouštěl, vzal jsem si s sebou

vlastní zásobu kalorií. Neodešel jsem bez přípravy. Dokonce jsem si s sebou musel vzít kyslíkový koncentrát."

Pak jsi Nejvyššímu vylíčil, jaký účinek měla neopotřebená hmota tvého vzduchu na obchodníka s infocívkami Křiklouna, jak jeho organismem ničivě pronikla jako tvrdé záření. A vysvětlil jsi mu, jak užitečná pro tebe byla Křiklounova mikrocívková knihovna.

"Umíte skvěle využít příležitosti ve svůj prospěch," pravil Nejvyšší. "Blahopřeji."

Zamyšleně si přejel rukou ústa a na okamžik se zatvářil téměř pobaveně.

"Měl byste chvilku nazbyt, pokud ta otázka má ještě vůbec význam? Doprovodil byste mě? Ostatní pánové nás snad omluví; máte zcela volnou ruku, abyste si sehnali loď zpět na Owlenj nebo kam, pokud si myslíte, že to stojí za to. Rozhodnutí ponechávám zcela na vás. Už nejste nijak důležití. Mé stráže vás nebudou obtěžovat."

Jeho chování se v čemsi nepatrně změnilo. Rozhodným gestem ti pokynul a vykročil k zadním dveřím. Co jsi udělal ty? Vrhl jsi přes rameno poslední pohled na zubožênou skupinku, která tak náhle přišla o povolání a smysl života, žertem jsi zasalutoval Jednookému, vyšel jsi za Nejvyšším ze dveří a zavřel jsi je za sebou.

Nejvyšší kráčel chodbou svižným krokem, který jeho předchozí zdánlivou ochablost usvědčoval ze lži. Otevřel jiné dveře a oba jste se octli na balkóně, ze kterého se otevíral výhled na pyšné město Nunion. Vál chladný večerní vítr a zapadající slunce zastřel mrak. Velkolepé panorama hlavní třídy s řekou bylo podivně opuštěné, od vzdálených věží Ap-Cleema až po Osphorské fórum. Nikde se nic ani nehnulo s výjimkou závěsu v jednom okně paláce hluboko pod vámi.

"Jak dlouho by to opotřebovávání ještě pokračovalo, kdybychom je nebyli urychlili?" otázal se Nejvyšší téměř bezděčně, když se opřel o zábradlí a shlédl dolů.

"Muselo se to zhoršovat už celá staletí," odpověděl jsi mu. "Mohlo to snad pokračovat ještě několik dalších století..."

Odmlčel ses v obavě, abys nezpůsobil další bolest. Téměř jsi litoval jeho, všechny lidi, všechny ty myriády lidí, ať už podváděli nebo hráli čestně, milovali nebo nenáviděli. Všechny jejich pošetilosti i omezenost byly prominuty: byly to primitivní mechanismy vyšlé z temnoty a do temnoty opět zapadající, obdařené zábleskem vědomí, které jim dodávalo dojemnosti.

Nejvyšší se zhluboka nadechl večerního vzduchu.

"Jsem rád, že to končí teď! Je dobře, že to končí, to je všechno..." Znovu nabral do plic tmu přinášející vítr.

"A poprvé - se nenudím! Už žiji u dvora příliš dlouho."

Třaslavě se zasmál.

"A vy máte sedadlo v první řadě, příteli. Musí na nás být vskutku rozkošný pohled, jak se rozplýváme jako kostka cukru v horkém čaji! Musíte se však vrátit dřív, než se rozpadnou všechny naše krásné lodě. Už vás o mnoho déle unést nedokážou. Zacházejte s těmi hračkami opatrně, nebo je polámete."

"Stihnu to," ubezpečil jsi ho. "Už jste někdy slyšel o těch třech neznámých lodích, objevených na úsvitu Epochy dlouhého věku - artefakty Kakakakaxo-Popraca-Luna, jak je nazývaly moje mikrocívky? Jejich původ zůstal navždy záhadou. Já nyní cítím, ze musím svou jiskřičku života dopravit zpět do své galaxie stejně, jako ony lodě přinesly původní jiskřičku života do vaší."

Nejvyšší zavrtěl hlavou, na okamžik neschopen řeči.

Jemně jsi dodal: "Nezapomeňte, že se všichni musí dozvědět, co se děje. Připadá mi to naléhavé."

"Nezapomenu." Obrátil se tváří k tobě. "Nejsem si stále jistý, jaký impuls vás sem přivedl. Něco jako nostalgie? Nebo pouhá zvědavost? Škodolibé uspokojení? Soucit? Jaké city vůči nám chováte - vůči nám ubohým stínům?"

Jakou neočekávanou slabostí se ti to zadrhávala slova v hrdle, když ses odvrátil, aby ses mu nemusel dívat do očí?

"Chci, aby lidé věděli, co se s nimi děje," řekl jsi nakonec. "Tolik si zaslouží. Já... my jim to dlužíme. Vy jste... naši otcové. My jsme vaši dědicové..."

Jemně se tě dotkl a pevným hlasem se zeptal: "Co přesně mám říci lidem v galaxii?"

Přejel jsi pohledem město, v tu chvíli již poseté světly, a vzhlédl jsi k olivově zbarvenému nebi. Nenašel jsi oporu ani tam, ani v sobě samém.

"Prostě jim řekněte, jaká galaxie je," promluvil jsi. "Nic jim nezastírejte. Jsou stateční, když mají čelit tvrdým faktům. Vysvětlete jim, že galaxie není nic víc než gigantická laboratoř, v níž příroda naslepo experimentuje. Vysvětlete jim, jak málo v laboratořích znamenají individuální životy. Řekněte jim, že zdejší laboratoř se zavírá. A že se vedle v ulici otevírá nová, moderněji vybavená."

"Budu si to pamatovat," přikývl Nejvyšší. Jeho tvář již byla jen stínem ve stínech. Na staré město padla noc.

* * *

My, kteří jsme přišli po tobě, nyní zaznamenáváme tyto scény na tvou počest, tak jako ty jsi kdysi poctil člověka. Requiescat in pace. Odpočívej v pokoji.

Přeložil Jiří Engliš